

Steeds meer Duitsers betalen voor zorg ouders

[Achtergrond](#) - 31 oktober 2017 - Auteur: Josta van Bockxmeer

In Duitsland zijn kinderen verplicht bij te dragen aan de zorgkosten van hun ouders als die dat zelf niet kunnen betalen, het zogenoemde *Elternunterhalt*. Nu de kosten voor de verpleeghuiszorg stijgen, maakt de sociale dienst steeds vaker gebruik van deze regeling. Ook wie in Nederland woont, maar ouders in Duitsland heeft, kan verplicht zijn een bijdrage te betalen.

Actualisatie 6-1-2020: Per januari 2020 is het Angehörigen-Entlastungsgesetz van kracht geworden. Hierdoor betalen alleen nog mensen die meer dan 100.000 euro per jaar verdienen een bijdrage aan de zorgkosten voor hun ouder(s).

Het leidde tot grote verontwaardiging in de Duitse media: een gepensioneerde man uit Bremen had al veertig jaar bijna geen contact meer met zijn vader. Vlak na de scheiding van zijn ouders had hij een paar ansichtkaarten gekregen, hij was toen zeventien jaar oud. Daarna niks meer. Totdat een brief van de sociale dienst op de mat viel. Voor het verzorgingshuis waar zijn vader tot zijn overlijden had gezeten, moest de man bijna 9000 euro betalen. Hij ging in beroep, maar [kreeg geen gelijk](#) van het Bundesgerichtshof, de hoogste Duitse rechtbank.

De zorgplicht van kinderen voor hun ouders - in het Duits *Elternunterhalt* - leidt vaker tot opgetrokken wenkbrauwen. De regeling komt erop neer dat kinderen een deel van de kosten moeten betalen als hun ouders in een verzorgingshuis terechtkomen en zelf niet genoeg geld hebben. Een deel van de kosten betaalt de verzekering, de eigen bijdrage van rond de 1000 euro per maand moet de gemeente betalen als de oudere het zelf niet kan. Die gemeente probeert dit geld steeds vaker terug te halen bij de kinderen.

Kinderen uit gegoede families hoeven vrijwel nooit te betalen

De gemeente houdt wel rekening met de kosten die kinderen voor zichzelf, hun partner en kinderen hebben. Voor een alleenstaande tellen de eerste 1800 euro van het netto-inkomen niet mee bij de berekening van de bijdrage. Vrijstellingen zijn er ook voor de kosten voor kinderen, de hypotheek en eventuele andere kredieten. Van het inkomen dat overblijft, gaat maximaal de helft naar het

Elternunterhalt.

"De onderhoudsplicht tegenover ouders is een verkeerde constructie", zegt Heinrich Schürmann, gepensioneerd rechter in Oldenburg en autoriteit op het gebied van de zorgplicht. "In de wet onderhoudsplicht staat alleen dat familieleden in rechtstreekse lijn verplicht zijn in elkaars levensonderhoud te voorzien." Er staat dus niet direct in dat kinderen voor hun ouders moeten betalen. Tekenend vindt hij dat de wet bestaat sinds 1900, maar pas vanaf midden jaren 80 wordt gebruikt om onderhoudsgeld voor ouders te vragen. "Het is in de belangstelling gekomen door de stijgende kosten voor de verpleging", zegt ook hij.

Niet eerlijk

Ouders hebben ervoor gekozen kinderen te krijgen, maar omgekeerd hebben kinderen hun ouders niet uitgezocht, is een veelgehoord argument. De onderhoudsplicht is bovendien discriminerend, stelt jurist Martin Hillebrecht in zijn [dissertatie over het onderwerp](#). "Hoe hoger de laag van de bevolking waar de ouders bij horen, hoe kleiner de kans dat ze ooit onder het bestaansminimum terechtkomen en hun kinderen dus onderhoudsgeld moeten betalen. Dit zwaard van Damocles zweeft dus in praktijk alleen boven kinderen uit de onderste sociale klassen terwijl kinderen uit gegoede families deze bijdrage vrijwel nooit hoeven te betalen", schrijft hij.

Praktische tips

Een advocatenkantoor in Saarbrücken geeft op zijn [website](#) tips over de omgang met de onderhoudsplicht en legt de procedure uit.

Josef Linsler, woordvoerder van de belangenvereniging voor familierecht (ISUV), stelt bovendien dat mensen met kinderen en bejaarde ouders zowel voor hun ouders als voor hun kinderen moeten betalen. "Op hen wordt zowel van boven als van beneden druk uitgeoefend", zegt hij. Het ISUV organiseert informatieavonden over de onderhoudsplicht, die volgens Linsler steeds drukker bezocht zijn.

Het geval van de man uit Bremen is extreem, maar de zorgplicht voor ouders leidt vaker tot pijnlijke taferelen. In sommige gevallen kan de zorgplicht van kinderen voor hun ouders worden opgeheven, bijvoorbeeld als de ouders hun eigen zorgplicht sterk hebben verwaarloosd, als ze zich tegenover het kind hebben misdragen of als ze zelf schuldig zijn aan hun geldnood. Dat laatste geldt bijvoorbeeld als de ouders verslaafd zijn. In elk geval moeten kinderen minutieus bewijzen dat hun moeder of vader hen heeft verwaarloosd. "Het is een zeer zware

procedure, waarvan de zin niet meteen duidelijk wordt", zegt Schürmacher.

Nederland

Bij het Grensinfopunt Nederland-Duitsland komen vaker vragen over het onderwerp binnen, zegt een medewerker desgevraagd. Wie in Nederland woont en ouders in Duitsland heeft, kan ook door de Duitse sociale dienst worden verplicht *Elternunterhalt* te betalen. Maar Schürmacher waarschuwt niet te snel in paniek te raken als er een brief van het *Sozialamt* op de mat valt. Eerst moet volgens hem bewezen worden dat in Nederland hetzelfde inkomen nodig is voor het eigen levensonderhoud. "De Duitse maatstaven gelden in Nederland niet", zegt hij.

Zorg voor ouders geldt in Duitsland nog meer als familietaak

In Nederland is de zorgplicht van kinderen voor hun ouders in de jaren 50 afgeschaft. Dat de plicht in Duitsland nog bestaat, heeft ermee te maken dat de zorg voor ouders in Duitsland nog meer als een taak van de familie wordt gezien. Ouderen in Duitsland gaan alleen naar een verzorgings- of verpleegtehuis als ze ziek zijn of niet voldoende contacten hebben, stelde Winfried Schnepf, hoogleraar informele zorg aan de Universiteit Witten/Herdecke, in 2014 [in NRC](#).

Als alternatief voor de zorgplicht voor ouders noemen zowel Schürmann als Linsler de uitbreiding van de verzorgingsstaat. Bijvoorbeeld bij de belasting op erfenissen ziet Schürmacher mogelijkheden, meer geld voor de zorg te verdienen. Linsler: "Maar het gaat nu de kant op dat steeds meer geld van de kinderen moet komen."

Woont u in Nederland en heeft u ook te maken gehad met de zorgplicht voor uw Duitse ouders? Deel uw ervaring via de reactiemogelijkheid onder dit artikel.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/23386/steeds-meer-duitsers-betalen-voor-zorg-ouders>